

OSTRAVSKÁ HUDEBNÍ VÝCHOVA DĚTÍ, MLÁDEŽE A DOSPĚLÝCH V MEZIVÁLEČNÉM OBDOBÍ 1918-1938 V KONTEXTU OSTRAVSKÉ HUDEBNÍ KULTURY A ČESKÉ HUDEBNÍ VÝCHOVY

Jiří KUSÁK. Jan MAZUREK (Česká republika)

Príspevek se zabývá historickými trendy ostravské hudební výchovy v období 1918-1938 v kontextu ostravské hudební kultury a české hudební výchovy.

Klíčová slova: Ostrava, ostravská hudební výchova, ostravská hudební kultura, česká hudební výchova

The article reflects historical trends of Ostrava's music education in period 1918-1938 in the context of Ostrava's music culture and Czech music education.

Key words: Ostrava, Ostrava's music education, Ostrava's music culture, czech music education

Studie autorů Jiřího Kusáka a Jan Mazurka vychází z monografie *Ostravský hudební život do roku 1945 a Ostravská hudební kultura od konce 19. století do současnosti*.⁷

Českou hudební výchovu v období 1918-1938 můžeme charakterizovat jako hledání její optimální funkční podoby, snahu koncepčního řešení nedostatků a otázek v oblasti hudební výchovy a vzdělávání. Obecně můžeme v období 1918-1938 dle Medňanské generovat tři vývojové tendence české hudební pedagogiky:

a) inovativní tvorbu nové hudebně-pedagogické literatury, učebnic hudební výchovy, metodických příruček, zpěvníků a instruktivní literatury pro děti a mládež na základě výrazné aktivity hudebních pedagogů, skladatelů a především učitelů hudební výchovy z praxe;

b) zakládání svazů a společností, které tak vytvářely potřebnou institucionální platformu zacílenou k dosažení promyšlené koncepci hudebního vzdělávání včetně zvýšení kvalitativní úrovně;

c) popularizaci hudebněvýchovné problematiky v časopisech: *Hudební výchova* (1920-1941), *Hudba a škola* (1928-1933). Na Slovensku uveďme časopisy *Naša škola*, *Slovenský učiteľ* a *Slovenská škola*.⁸

Velmi brzy prokázala hudební Ostrava také zájem o rozvíjející se československé poválečné *hudebněvýchovné dění*. Válkou narušený vývoj hudební výchovy nahradila usilovná práce na zkvalitňování všech jejích důležitých podob. O zlepšování předchozího stavu se zasloužili především Eduard Marhula, Edvard Rund a Karel Patočka, zvoleni do řídicích orgánů Jednoty hudebních stavů na žilinském

⁷ MAZUREK, J., ADÁMKOVÁ, H., KUSÁK, J., STEINMETZ, K.: *Ostravský hudební život do roku 1945*. Repronis, Ostrava 2007, s. 96, ISBN 978-90-7329-164-8. MAZUREK, J., STEINMETZ, K., ADÁMKOVÁ, H., BÁCHOREK, M., KUSÁK, J., NAVRÁTIL, M., ZEDNÍČKOVÁ, Š., NEUWIRTHOVÁ, A., ZEDNÍČKOVÁ, Š. *Ostravská hudební kultura od konce 19. století do současnosti*. 1. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita, 2010. 298 s. ISBN 978-80-7368-776-2.

⁸ MEDŇANSKÁ, I.: *Systematika hudobnej pedagogiky*, Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, FHPV, s. 60-61. ISBN 978-80-555-0149-9). Na Slovensku uveďme časopisy *Naša škola*, *Slovenský učiteľ* a *Slovenská škola*.

sjezdu.⁹ Učitele na základních a středních školách ovšem nečekala jednoduchá práce. Ti nadaní, odhodlaní a pracovití se však postupně dobírali pozoruhodných výsledků. Názorným příkladem může být František Lýsek, který ve velmi obtížných podmínkách české menšinové školy v Ostravě blízkém Jistebníku v roce 1929 založil a brzy k obdivuhodným úspěchům dovedl dětský sbor Jistebnických zpěváčků, Ministerstvem školství a národní osvěty ustanovený jako první náš školský zájmový sbor.¹⁰ Měl předchůdce ve Františku Bakule (1877–1957), v jehož Ústavu po výchovu životem a prací v roce 1920 vznikli Bakulovi zpěváčci,¹¹ současně však je třeba vyzvednout umělecky i pedagogicky podivuhodně propracovaný Lýskův přístup k jeho zpěváčkům. Jistebničtí byli nesporným příkladem, jak úspěšně vést školou povinné děti k pěvecké, hudební a estetické gramotnosti. Tuto svou roli plnili rozhlasovými vystoupeními i „živými“ koncerty. Z nich mělo pro Ostravu asi největší význam tzv. Dětské matinee, uspořádané Kruhem přátel vážné hudby 8. prosince 1934, ve kterém se Jistebničtí zpěváčci představili spolu se sborem Petřvaldské děti, dětským orchestrem a zpěváky s instrumentalisty opery NDMS. Vystoupení Jistebnických tehdy – programově ovšem – poněkud zastínilo první československé provedené Hindemithovy dětské hry se zpěvem a hudbou Stavíme město. Provedl ji sbor Petřvaldských dětí, připravený sbormistrem Františkem Cimmrem.¹²

Na ostravských středních všeobecněvzdělávacích školách učili během období 1918–1938 nepovinný zpěv většinou tzv. „vedlejší“, tj. externí učitelé. Z nich se zajímavým způsobem profiloval především Karel Patočka (1876–1941), varhaník, sbormistr, hudební kritik, pedagog a příležitostný skladatel. Vyučoval v období 1919–1936 na městském reformním reálném gymnáziu, ve 30. letech i mladičkého Ilju Hurníka, už tehdy začínajícího hudebního skladatele.¹³ Učitelé zpěvu na dalších českých středních všeobecněvzdělávacích školách byli Gabriel Decker, Josef Schreiber, ale také učitelé tzv. „literních“ předmětů Karel Puchta (známá osobnost ostravského kulturního života té doby), František Hruban ad. Úroveň výuky však byla někdy jen průměrná, obdobně jako na moravskostravském německém gymnáziu.¹⁴

Přes výše uvedené konstatování však lze potvrdit jednu důležitou skutečnost: Ač někdy jen průměrně nadaní dokázali mnozí středoškolští studenti – jak to mj. vyplývá z programů pořádaných školních akademií – aktivně provozovat hudbu a zpěv, s ochotou vystupovat při školních a veřejných produkcích. Podporování svými

⁹ Viz rubriku Denní zprávy v *MSD* 24. srpna 1919, s. 4.

¹⁰ LEPILOVÁ, K. Od Jistebnických zpěváčků (1929–1938) k „České hudbě 2004“ a 100. výročí narození sbormistra prof. PhDr. Františka Lýska, DrSc. In *Česká hudba 2004. Osobnosti, instituce, vědecké, umělecké a hudebněpedagogické aktivity*. Praha: Divadelní ústav, 2004, s. 97. ISBN 80-7008-176-7.

¹¹ GREGOR, V. *František Bakule a jeho dětský sbor*. Spisy Pedagogické fakulty v Ostravě, č. 47. Praha: Státní pedagogické skladatelství, 1982, s. 52–53.

¹² MAZUREK, J. Dětské matinee 1934. Příspěvek Kruhu přátel vážné hudby hudební výchově na Ostravsku. *Těšínsko* 44, 2001, č. 3, s. 11–14.

¹³ MAZUREK, J. Hudební výchova na ostravských všeobecně vzdělávacích školách v období 1900–1938. In *Acta Facultatis Paedagogicae Universitatis Ostraviensis*, řada U–1. Ostrava: Pedagogická fakulta Ostravské univerzity, 1993, s. 58 a 60. ISBN 80-7042-067-7.

¹⁴ Viz *Chronik des deutschen Gymnasium in Mährisch Ostrau* ve značně torzovitém Fondu Německé gymnázium v Moravské Ostravě. Archiv města Ostravy. Školním hudebním aktivitám je v kronice věnována jen minimální pozornost.

učiteli – v té době rovněž i samozřejmě výchovou k samostatnosti myšlení a jednání – prokazovali připravenost k aktivnímu veřejnému vystupování.

Vznik samostatné republiky umožnil také další rozvoj slezskoostravského učitelského ústavu. Výuka hudebních disciplín zůstávala i nadále v rukách R. Wünsche a E. Runda. Především obětavá umělecká i pedagogická Rundova činnost umožňovala mnohostranné uplatnění studentů ústavu v oblasti školní i mimoškolní hudební výchovy. Tradiční se 7. březnem (s narozením prezidenta Masaryka) a 28. října (se vznikem republiky) spojené školní slavnosti doplňovaly výroční akademie, dokazující literární, dramatické, hudební ad. kvality studentů. Rozsáhlá Rundova sbormistrovská činnost přitom umožňovala jejich výrazné uplatnění v ostravských pěveckých sborech. Důležité místo v ostravském hudebním životě zaujal i samostatný ústavní pěvecký sbor, což se významnou měrou projevilo při oslavách jubilejního Smetanova roku 1924. V jejich rámci se 1. března uskutečnila slavnostní akademie „Hold studentstva Bedřichu Smetanovi“ (za účasti ústavního sboru). Sbor rovněž účinkoval 5. dubna v rámci dalšího festivalového koncertu v Českém Těšíně a zúčastnil se i vrcholné festivalové akce – velkého pěveckého a symfonického koncertu, uspořádaného 12. května 1924, v úmrtní skladatelův den.¹⁵ Školních produkcí i veřejných vystoupení se zúčastnil i Rundem řízený ústavní orchestr.

Důležité místo měla hudba i v rámci slavnostní školní akademie, uspořádané 22. června 1929 k 25. výročí založení ústavu. Akademie měla na programu sborovou tvorbu K. Bendla, A. Dvořáka, J. Maláta a Kantátu k 300. výročí narození J. A. Komenského K. Knittla. V září 1930 odešel R. Wunsch do Brna a nahradil jej Janáčkův žák Antonín Kříž. Skutečnou osudovou ranou se však – nejen pro ústav – stalo úmrtí E. Runda, v květnu 1931. Naštěstí však k 1. září t.r. na jeho místo nastoupil vyškovský Jan Šoupal (1892–1964), vynikající zpěvák a sbormistr, který se navíc uvedl jako učitel, schopný získat pro hudbu i méně nadané studenty. Získával je svým zanícením a nadšením, fascinoval dokonalým absolutním sluchem. Vytvořil ze studentů ústavu smíšený sbor, s nímž absolvoval desítky interních a veřejných vystoupení. Inspiroval své studenty ke konání tzv. Pestrých večerů, v jejichž rámci byla 28. února 1933 provedena i Pekárkova „selská opereta“ Jora a Manda. V květnu 1935 Šoupal inicioval konání Ideových závodů ostravských studentů středních a odborných škol, jichž se zúčastnilo 57 klavíristů, 26 houslistů, 7 studentských orchestrů (!), pěvecké sbory atd.¹⁶ Velikou osobní statečnost Šoupal projevila na přelomu 30. a 40. let, kdy – v programech vysílání školního rozhlasu – vedl studenty ke zpěvu lidových písní z Opavska a Těšínska, tj. z oblastí na podzim 1938 násilně odňatých naší republice, což jistě vedlo k posílení národního vědomí tamního českého obyvatelstva.¹⁷

Učitelský ústav ve Slezské Ostravě se i zásluhou výše zmíněných učitelů zařadil od počátku své existence k těm českým, moravským a slezským učitelským ústavům, které se – díky prozíravému vztahu k modernizačním tendencím své doby – stávaly důležitými pedagogickými a kulturními centry oblastí, v nichž vznikly.

¹⁵ MAZUREK, J. *Oslavy jubilejního Smetanova roku 1924 na Ostravsku a ve Slezsku*, s. 15–16. Pěvecký sbor učitelského ústavu byl jedním z deseti zúčastněných pěveckých sborů ostravského regionu.

¹⁶ Uvádí ČZ 11, 1935–1936, č. 9–10, s. 164.

¹⁷ STOLARÍK, I. Ostravská éra dirigenta Jana Šoupala. In *Acta Facultatis Paedagogicae Ostraviensis*, řada D–26. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1989, s. 113.

V období 1918–1938 se ovšem dále rozvíjelo i *ostravské odborné hudební školství*. Brzy po vzniku samostatné republiky se jeho válečná stagnace jevila jako zcela překonaná etapa a již dříve sledované hudební školy – Hudební a varhanická škola Matice školské v Ostravě-Mariánských Horách, Hudební škola pěveckého spolku Záboj ve Slezské Ostravě a Könnemannův Hudebněvzdělávací ústav (Musik-Bildungs-Anstalt) – se dočkaly zřetelného umělecky i pedagogicky podnětného rozvoje.

Především Marhulovou snahou byla mariánskohorská hudební škola od školního roku 1920/21 rozšířená o hudebněpedagogické oddělení pro vzdělávání učitelů hudby, ředitelů kůrů a kapelníků, organizované „*dle osnov příslušných oddělení státních konzervatoří*“,¹⁸ čímž nesporně vzrostlo její umělecké, pedagogické i společenské renomé. Brzy nato (1922) škola získala v Mariánských Horách novou budovu a zdálo se, že budoucnost bude jejímu dalšímu rozvoji jednoznačně příznivá. Smrtí ředitele Marhuly (6. května 1925) se však situace dramaticky změnila.

Naštěstí v osobě nového ředitele Františka Míti Hradila, žáka L. Janáčka, škola získala pracovitého, umělecky i pedagogicky moderně cítícího člověka. Hradil napřel všechny své síly k tomu, aby se škola stala přitažlivou institucí pro mladou generaci a současně i „*širokému kraji ostravskému nezbytnou složkou kulturně lidovýchovnou*“.¹⁹ Pravidelnou školní výuku Hradil a jím starostlivě vybraný učitelský sbor, v němž od poloviny 20. let působili např. houslový pedagog Julius Remeš a operní zpěvák a režisér Jan Kühn, obohacovali častými učitelskými i žákovskými koncerty, jejichž programy naplňovala hudba tradiční, často ovšem i díla skladatelů 20. století. Přínosné byly také interní a veřejné školní besídky, na nichž se úvodními promluvami podíleli učitelé školy, nastudovanými skladbami pak jejich žáci. Dalším obohacením činnosti školy byly ředitelovy přednášky pro hudbymilovnou veřejnost, jím iniciované školní soutěže, připomínající již ve 2. polovině 20. let dnešní soutěže základních uměleckých škol, i Hradilem podporovaný vznik přípravného oddělení pro předškolní děti, v jehož výuce se uplatnily prvky rytmické výchovy podle metody Emila Jaques-Dalcroze. Všechny do této chvíle uvedené skutečnosti způsobovaly značný nárůst zájmu o studium na Hradilově škole. Od počátku 30. let bylo proto jasné, že další rozvoj školy musí být nutně spojen se získáním dostatečně prostorné budovy. Tu se – díky iniciativě ostravského právníka a pěveckého nadšence Rudolfa Matouše – podařilo získat v roce 1935, kdy byla škola přestěhována do centra města (Moravské Ostravy). Zde svou další činnost uskutečňovala pod názvem Masarykův ústav hudby a zpěvu.

Rozšířit svou hudební školu o hudebněpedagogické oddělení se po 1. světové válce podařilo i dlouholetému řediteli Hudební školy pěveckého spolku Záboj ve Slezské Ostravě Edvardu Rundovi. Spolu s učitelským sborem nabízel Rund už od počátku 20. let zájemcům moderně pojatou – moderně ve smyslu používané studijní literatury a výukového hudebního repertoáru – výuku v klavírním, instrumentálním, pěveckém a „*zvláštním*“ (tj. hudebněpedagogickém) oddělení. Rund přitom nebyl

¹⁸ MSD 4. září 1920, s. 5.

¹⁹ MAZUREK, J. K dějinám Hudební a varhanické školy Matice školské v Ostravě-Mariánských Horách (1907–1935). *Hudební nástroje* 32, 1995, č. 4, s. 246.

v jednoduché situaci. Především nedostatek peněz byl značnou překážkou plynulému rozvoji školy. Všechny problémy však Rund dokázal překonávat neúpornou prací, často na úkor vlastního zdraví. Pomáhali mu ovšem i další učitelé – to se zřetelně projevilo např. ve výročním Smetanově roce 1924, kdy se škola zařadila mezi instituce uskutečňující program připravený Sborem pro oslavy stých narozenin B. Smetany na Ostravsku a ve Slezsku.²⁰ Výuka na slezskoostravské hudební škole měla velmi dobrou úroveň, což uznal v květnu 1926 i zemský inspektor hudebních škol Antonín Hromádka, když po koncertu žáků nejvyšších ročníků mj. uvedl: „... v mnohém výkonu jste se vyrovnali... konzervatoristům.“²¹

Náročnou a vysilující Rundovu činnost ve funkci ředitele slezskoostravské hudební školy ukončila vážná choroba, které Rund, jak už bylo uvedeno, na konci května 1931 podlehl. Novým ředitelem se stal jeho dlouholetý spolupracovník Theodor Poledník.

K 1. září 1922 oficiálně vznikla Hudební škola Svazu kovodělníků v Ostravě-Vítkovicích. Prvním jejím ředitelem se stal F. M. Hradil, z jehož podnětu byla škola založena. Protože však jeho další hudební a hudebněpedagogické aktivity byly velmi početné a vyžadovaly značné pracovní nasazení (Hradil byl od roku 1919 učitelem mariánskohorské hudební školy, jejímž se stal po Marhulově smrti ředitelem atd.), vzdal se ředitelské funkce a na jeho místo byl zvolen Jan Pešat.

Jeho příchodem nastal významný obrat v pedagogické i umělecké činnosti školy. Nový ředitel rozšířil za krátký čas nabídku o výuku hry na violoncello a dechové nástroje, poutal zájem veřejnosti programově náročnými žákovskými a učitelskými koncerty. V červnu 1928 – v rámci brněnské Výstavy soudobé kultury – prezentoval na koncertě bratislavských a ostravských hudebních škol umění svých žáků z vítkovické a slezskoostravské hudební školy ve skladbách G. B. Viottiho, J. B. Foerstra i A. Dvořáka.

Důležitým faktorem limitujícím další rozvoj školy byl ovšem nedostatek výukových místností. Bylo proto třeba přistoupit k radikálnímu kroku, totiž ke stavbě nové školní budovy. Pešat na toto z finančního hlediska riskantní řešení přistoupil a výsledkem usilovné práce všech zainteresovaných byla moderně řešená i účelná školní budova, jejíž otevření 8. září 1935 potvrdilo správnost Pešatem nastoupené modernizace školy. Necelých čtrnáct dní nato bylo rozhodnuto i o budoucím názvu školy. Škola měla napříště nést jméno L. Janáčka, k čemuž dala svolení Zdeňka Janáčková, neboť, jak napsala v dopise z 18. září t.r., „škola je v jeho (tj. Janáčkově) rodném kraji, který tak miloval.“²²

Práce v nově otevřené budově se stala pro všechny doslova radostí a jistě i z tohoto důvodu přinesla ve 2. polovině 30. let vítkovické hudební škole do té doby nepoznané úspěchy. Připomeňme alespoň existenci tzv. „přednáškových cyklů“, k nimž Pešat zval uznávané ostravské osobnosti (J. Vogla, J. Schreibra, J. Šoupala, M. Balcara ad.), aby referovaly o hudebněhistorických, teoretických a především hudebněpedagogických problémech. Rozvíjela se úzká spolupráce s rodiči žáků školy – zvláště prostřednictvím zmiňovaných přednášek s hudebněpedagogickou

²⁰ MAZUREK, J. Edvard Rund – zakladatel a ředitel Hudební školy pěveckého spolku Záboj ve Slezské Ostravě, s. 25.

²¹ *Tamtéž.*

²² Dopis je uložen ve Fondu Hudební škola dr. Leoše Janáčka v Archivu města Ostravy.

tematikou. Na školních koncertech vystupovali výborně připravení žáci, učitelé i hostující umělci (brněnský Ludvík Kundera hrál např. Janáčkův klavírní cyklus V mlhách a se školním orchestrem /!/ klavírní part skladatelova Concertina atd.). Škola se uvedenými aktivitami zařadila mezi špičkové (nejen ostravské) hudebněpedagogické instituce svého druhu.

Výše zmiňovaným obdivuhodně bohatým a různorodým činností českých hudebních škol v Ostravě především do roku 1931 (tj. do smrti svého ředitele) zdatně sekundoval i německý Könnemannův Hudebněvzdělávací ústav.²³ Také tato umělecká škola, sídlící v tehdejší Slezskoostravské (dnes Střelniční) ulici, chtěla zaujmout bohatou nabídkou vyučovaných oborů, učitelskými a žakovskými koncertními produkcemi, pořádanými v Německém domě a moravskoostravském Katolickém domě, a tzv. interními školními akademiemi, situovanými do prostor školy. Programy koncertů obsahovaly především osvědčené – Schubertovy, Chopinovy, Lisztovy – skladby klavírní a Paganiniho, Alardovy, Raffovy, Wieniawského houslové skladby. Časté byly klavírní úpravy orchestrálních skladeb, zařazovány byly také komorní a orchestrální kompozice, důležitou položkou byly Könnemannovy vlastní skladby. Interní školní akademie byly nejspíše častými doplňky školních koncertů a významným způsobem dokumentovaly pohotovost žáků i pedagogické kvality učitelů. V jejich programech většinou najdeme skladby instruktivního charakteru, klavírní dílka Diabelliho, Sindingova, proti současnosti častěji houslové skladby Kalivodovy, Danclovy, Bériotovy, Drdlovy, početné transkripce tehdy oblíbených operních předeher a opět také skladby Könnemannovy.

V červnu 1921 vznikla Kulturní rada pro širší Ostravsko, „*poradní sbor v otázkách kulturních a lidovýchovných*“,²⁴ sjednocující uvedené činnosti v ostravském regionu, rozšířeném o Hranicko a Vsetínsko. Cílem její činnosti bylo pokud možno komplexní řešení kulturních a lidovýchovných problémů regionu pomocí odborných kurzů, přednášek, výstav výtvarného umění, divadelních, literárních a hudebních večerů apod. Ke splnění uvedených záměrů měla Kulturní rada k dispozici moravskoostravskou Lidovou univerzitu Masarykovu, od školního roku 1926/27 přejmenovanou na Masarykovu vyšší školu lidovou. Obě instituce zajišťovaly od počátku 20. let obdivuhodně mnohostrannou výchovu občanů demokratické Republiky československé. Velmi významný podíl na uskutečňování těchto záměrů měl ostravský středoškolský učitel Rudolf Tlapák (zemřel jako oběť nacistické perzekuce v roce 1940), pozoruhodnou činnost ovšem rozvíjeli také organizátoři *lidovýchovných hudebních aktivit*.

Ty se uskutečňovaly od sezony 1921/22 nejprve v podobě literárně – hudebních večerů, které organizoval Milan Balcar. V jejich rámci byli zájemci seznamováni s českou i zahraniční komorní hudbou a současně – v přednáškách ostravských středoškolských pedagogů Vojtěcha Martínka a Karla Puchty – i s literární problematikou. Literárně – hudební večery však byly velmi brzy nahrazeny ryze hudebními večery, jichž bylo do konce sezony 1931/32 uspořádáno kolem stovky! Večery byly nejčastěji organizovány k tehdy aktuálním

²³ MAZUREK, J. Ostravský skladatel Arthur Könnemann, s. 135–136. Po Könnemannově smrti školu vedl jeho syn Wolfgang.

²⁴ STOLARĚK, I. *Umělecká hudba v Ostravě 1918–1938*, s. 20.

skladatelským výročím – v roce 1924 ke stému narození B. Smetany, v letech 1925–1926 ke dvojímu výročí Z. Fibicha, 1926–1927 ke stému výročí úmrtí L. van Beethovena atd. Pozornost však byla věnována i hudbě barokní, nemalý počet večerů přinesl českou a evropskou hudbu 20. století. Od sezony 1932/33 byly hudební večery Masarykovy vyšší školy lidové pořádány společně s Kruhem přátel vážné hudby v Moravské Ostravě. Tehdy skončila jedenáctiletá záslužná i náročná činnost M. Balcara, který v programech hudebních večerů často vystupoval i jako klavírista spolu se zpěvačkami M. Tomáškovou, L. Šmídovou–Bastlovou, L. Strahovskou–Černíkovou, Z. Špačkovou, houslisty J. Remešem, J. Schreibrem, klavíristy J. Voglem, O. Pešatovou, F. Králíčkem, se členy Wojtovského kvarteta atd.

Od sezony 1922/23 probíhaly také ostravskými odborníky – R. Wünschem, M. Balcarem, F. M. Hradilem, F. Lýskem – vedené hudební kurzy. V sezonách 1931/32 až 1933/34 se uskutečnily tři úspěšné cykly přednášek nazvané – podle Kulturní radou pořádané literární série Spisovatelé o sobě – Hudební skladatelé o sobě. V nich se postupně představili Jaroslav Křička, Karel Boleslav Jirák, Vilém Petrželka (1931/32), Osvald Chlubna, Boleslav Vomáčka, Jaroslav Kvapil, Václav Kaprál (1932/33), Alois Hába, Vojtěch Bořivoj Aim a Jan Kunc (1933/34). Svůj život a především vlastní skladatelskou činnost nejzajímavěji přiblížili K. B. Jirák, V. Petrželka, J. Kunc, největší ohlas mezi početnými posluchači však mělo vystoupení A. Háby, přibližující skladatelův originální přístup k bichromatické hudební kompozici.²⁵

LITERATURA

1. Archiv města Ostrava
2. Černá země (ČZ, 1935-1936)
3. Chronik des deutschen Gymnasium in Mährisch Ostrau
4. Moravskoslezský deník (MSD, 1919-1929)
5. GREGOR, V. František Bakule a jeho dětský sbor. Spisy Pedagogické fakulty v Ostravě, č. 47. Praha: Státní pedagogické skladatelství, 1982.
6. HRADIL, F. M. Hudebníci a pěvci v kraji Leoše Janáčka. Paměti a dokumentace, Profil 1981.
7. JIŘÍK, K. Státní převrat na Ostravsku v roce 1918 ve vzpomínkách pamětníků. In Ostrava. Příspěvky k dějinám a současnosti Ostravy a Ostravska, č. 19. Šenov u Ostravy: Tilia, 1999, s. 402–427. ISBN 80-86101-21-5/ ISSN 0232-0967.
8. KUSÁK, J.: Emil Hába. Interregionální průsečíky hudební kultury Moravy a Slezska 20. století. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2006, 160 s., ISBN 80-7368-188-9.
9. KUSÁK, J.: Hudebněpedagogická činnost Leoše Janáčka na brněnské varhanické škole. Reflexe Emila Háby (1900-1982). In: Inovace v hudební pedagogice a výchově. K počtě Lea Kestenberga. Olomouc, 2008, s. 97-102. ISBN 978-80-903776-5-3.
10. LEPILOVÁ, K. Od Jistebnických zpěváčků (1929–1938) k „České hudbě 2004“ a 100. výročí narození sbormistra prof. PhDr. Františka Lýska, DrSc. In Česká hudba 2004. Osobnosti, instituce, vědecké, umělecké a hudebněpedagogické aktivity. Praha: Divadelní ústav, 2004, s. 86-101. ISBN 80-7008-176-7.
11. MAZUREK, J. Dětské matinee 1934. Příspěvek Kruhu přátel vážné hudby hudební výchově na Ostravsku. Těšínsko 44, 2001, č. 3, s. 11–14.

²⁵ MAZUREK, J. Hudební skladatelé o sobě (Příspěvek Kulturní rady pro širší Ostravsko hudební kultivaci obyvatel regionu). In *Česká hudební pedagogika a vzdělávání dospělých na počátku 21. století*. Praha: Divadelní ústav, 2006, s. 31–32. ISBN 80-7008-202-X.

12. MAZUREK, J. Edvard Rund – zakladatel a ředitel Hudební školy pěveckého spolku Zábój ve Slezské Ostravě, s. 25.
13. MAZUREK, J. Hudební skladatelé o sobě (Příspěvek Kulturní rady pro širší Ostravsko hudební kultivaci obyvatel regionu). In Česká hudební pedagogika a vzdělávání dospělých na počátku 21. století. Praha: Divadelní ústav, 2006, s. 31–32. ISBN 80-7008-202-X.
14. MAZUREK, J. Hudební výchova na ostravských všeobecně vzdělávacích školách v období 1900–1938. In Acta Facultatis Paedagogicae Universitatis Ostraviensis, řada U–1. Ostrava: Pedagogická fakulta Ostravské univerzity, 1993, s. 58-60. ISBN 80-7042-067-7.
15. MAZUREK, J. Jan Pešat (1892–1974). Příspěvek k dějinám ostravské hudební výchovy
16. století. Ostrava: Repronis, 2002. ISBN 90-7329-007-3.
17. MAZUREK, J. K dějinám Hudební a varhanické školy Matice školské v Ostravě-Mariánských Horách (1907–1935). Hudební nástroje 32, 1995, č. 4, s. 246.
18. MAZUREK, J. Ostravský skladatel Arthur Könnemann. Opus musicum 23, 1991, č. 4,
19. s. 134–138.
20. mazurek, j., adámková, h., kusák, j., steinmetz, k.: Ostravský hudební život do roku 1945. Repronis, Ostrava 2007, ISBN 978-90-7329-164-8.
21. MAZUREK, J., STEINMETZ, K., ADÁMKOVÁ, H., BÁCHOREK, M., KUSÁK, J., NAVRÁTIL, M., ZEDNÍČKOVÁ, Š., NEUWIRTHOVÁ, A., ZEDNÍČKOVÁ, Š. Ostravská hudební kultura od konce 19. století do současnosti. 1. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita, 2010. ISBN 978-80-7368-776-2.
22. MEDŇANSKÁ, I.: Systematika hudobnej pedagogiky, Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, FHPV, s. 60-61. ISBN 978-80-555-0149-9).
23. STOLAŘÍK, I. Ostravská éra dirigenta Jana Šoupala. In Acta Facultatis Paedagogicae Ostraviensis, řada D-26. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1989.
24. STOLAŘÍK, I. Umělecká hudba v Ostravě 1918–1938. Šenov u Ostravy: Tilia, 1997. ISBN 80-902075-5-3.

PhDr. Jiří Kusák, Ph.D.

katedra hudební výchovy
Pedagogická fakulta
Ostravská univerzita v Ostravě
Česká republika
email: jiri.kusak@osu.cz

Prof. PhDr. Jan Mazurek, CSc.

katedra hudební výchovy
Pedagogická fakulta
Ostravská univerzita v Ostravě
Česká republika
Email: jan.mazurek@osu.cz